N:o 104.

Uppläst och godkänd af Första Kammaren den 15 maj 1903.
— — — — Andra Kammaren den 15 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående en särskild stämpelafgift för punsch, dels ock en i sammanhang med nämnda proposition väckt motion.

(Bevillningsutskottets betänkande N:o 36 och memorial N:o 40, 48, 52 och 57.)

Till Konungen.

I proposition den 30 sistlidne januari, n:o 53, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga ett vid propositionen fogadt förslag till förordning angående en särskild stämpelafgift för punsch.

Vid granskning af detta förslag har Riksdagen funnit skäl till följande erinringar.

I 1 § af ifrågavarande förordning har ett tillägg synts böra inflyta. Ifrågavarande afgift afser att utgöra en skatt å konsumtionen af punsch inom landet; och det synes i följd häraf vara klart, att för punsch, som utföres till utlandet, afgift icke skall erläggas. Då emellertid tvekan kan råda, huruvida paragrafens föreslagna lydelse medgifver en sådan tolkning, har Riksdagen funnit lämpligt, att till paragrafen fogas ett uttryckligt stadgande af innehåll, att för punsch, som utföres ur riket, stämpelafgift icke skall erläggas.

Vid servering af punsch å utskänkningsställen är buteljen vanligen uppdragen, innan den framsättes för rekvirenten. Då kontrollen öfver stämpelafgiftens behöriga utgörande till stor del måste öfverlämnas åt allmänheten, synes det vara nödigt att föreskrifva, att vid försäljning till förtäring på stället kärlet ej må öppnas eller den däråt anbringade stämpeln rubbas, förr än kärlet blifvit till köparen öfverlämnadt; och bör stadgande härom lämpligen inflyta såsom tillägg till 3 § i förslaget.

I förslaget 5 § 2 mom. föreskrifves, att punschstämpel skall, till skydd för densamma, täckas på butelj, krus och damejeanne med en kapsyl af stanniol samt på ankare och fat med en plåt af lämplig metall, hvarjämte lämnas närmare föreskrifter om beskaffenheten af dessa skyddsmedel. Då ifrågavarande kapsyler och plåtar endast hafva till ändamål att utgöra skydd för de å kärlen anbringade stämplar, men icke äga någon som helst betydelse ur kontrollsynpunkt, synes ingen anledning förefinnas att ålägga försäljare af punsch en ovillkorlig skyldighet att å kärlen anbringa dylika skyddsmedel. I många fall äro dessa skyddsmedel, åtminstone kapsyler, alldeles obehöfliga, och anbringandet däraf skulle därför endast förorsaka en onödig utgift, hvartill kommer, att vid brådskande påsättning af kapsyler det lätt skulle kunna hända, att den därunder befintliga stämpeln sönderslites. Å andra sidan bör det naturligtvis vara en försäljare af punsch obetaget att, om han så önskar, till skydd för stämplarna anbringa någon betäckning; och om så sker, böra gifvetvis de i momentet förekommande bestämmelserna om skyddsanordningens beskaffenhet äga tillämplighet. Riksdagen har därför ansett nämnda moment böra omarbetas i nu antydd riktning.

6 § i Eders Kungl. Maj:ts förslag innehåller en hänvisning till förordningen angående stämpelafgiften i fråga om punschstämplars tillhandahållande samt dit hörande uppbörd och redovisning. Riksdagen har emellertid, med hänsyn särskildt till de olika slag af försäljningsmän, som i stämpelförordningen omförmälas, ansett lämpligt, att i förordningen om stämpelafgift för försäljning af punsch intagas bestämmelser i fråga om tilhandahållandet af punschstämplar samt försäljningsmans skyldighet att ställa borgen för sin uppbörd. I följd häraf har Riksdagen beslutit, att nämnda paragraf i förslaget skall ersättas med tre nya paragrafer, af hvilka 6 och 7 §§ innehålla från 33 och 34 §§ i stämpelförordningen hämtade bestämmelser i nyssberörda hänseenden och 8 § motsvarar 6 § i förslaget med den ändring, som betingas af införandet af omförmälda 6 och 7 §§.

Vid behandlingen af de i 7 § af Eders Kungl. Maj:ts förslag intagna bestämmelserna i fråga om restitution af stämpelafgiften i vissa fall har Riksdagen tagit kännedom om de stadganden i detta afseende, som förefinnas i den i Tyskland antagna lag angående stämpelafgift för mousserande viner af den 9 maj 1902. Restitution af stämpelafgift för redan stämpelbelagdt dylikt vin, som utlämnas såsom prof eller af köpare till säljare återlämnas såsom varande obrukbart, är enligt denna lag så anordnad, att hvarje tillverkare får räkna sig till godo en rabatt af 5 % å värdet af samtliga vid hans fabrik under året använda stämpelmärken.

Införandet af bestämmelse om ett sådant rabattafdrag i stället för det i 7 § föreslagna restitutionsförfarandet skulle enligt Riksdagens mening vara en lämplig åtgärd, ägnad att på en gång tillgodose punschfabrikanternas och försäljarnes skäliga anspråk på vederlag för stämplar i de uti paragrafen omförmälda fall samt på ett enkelt och praktiskt sätt aflägsna den föreslagna restitutionsproceduren, hvilken säkerligen kommer att vålla såväl vederbörande myndigheter som restitutionssökandena mycket besvär. Då emellertid en ändring i nyss antydd riktning af bestämmelserna om restitution icke lärer kunna genomföras utan att gällande föreskrifter om försäljning af stämplar samt uppbörd och redovisning af stämpelmedel i vissa delar underkastas omarbetning — hvilken omarbetning för öfrigt torde böra utföras genom Eders Kungl. Maj:ts försorg — har Riksdagen icke för det närvarande velat vidtaga sådan ändring i nu förevarande paragraf af Eders Kungl. Maj:ts förslag, utan — då Riks-

dagen på sätt här nedan omförmäles beslutit, att förordningen skall antagas att gälla från och med den 1 januari 1904 tills vidare, dock ej längre än till utgången af år 1905, så framt icke annorlunda varder i grundlagsenlig ordning bestämdt — ansett, att frågan om anordnandet af restitution bör tagas under ompröfning vid utarbetandet af det nya förslag till förordning, som kommer att för Riksdagen framläggas.

Ehuru Riksdagen sålunda i nyssberörda afseende ansluter sig till Eders Kungl. Maj:ts förslag, har Riksdagen likväl icke kunnat antaga 7 § af förslaget i oförändradt skick. Stadgandet att restitution må åtnjutas endast då den i paragrafen omförmälda skada eller försämring ägt rum, innan punschen utlämnats till förtäring å stället eller eljest till försäljning, måste nämligen anses innebära, att möjligheten att erhålla restitution är utesluten i hvarje fall, då skadan eller försämringen inträffat, efter det säljaren aflämnat varan. Om således skadan eller försämringen inträffar under det varan är på väg från säljaren till köparen — t. ex. under transport på järnväg eller ångbåt — kan restitution af stämpelafgiften icke ifrågakomma. I sådant fall skulle således säljaren drabbas af förlust såväl af själfva varan som af den utlagda stämpelafgiften. Då detta icke synes vara med billigheten öfverensstämmande, har Riksdagen ansett ifrågavarande paragraf böra så affattas, att äfven i omförmälda fall möjlighet att erhålla restitution må finnas. Detta mål har ansetts kunna nås genom borttagande af de i paragrafen förekommande orden: »men innan punschen utlämnats till förtäring på stället eller eljest till försäljning».

I detta sammanhang har Riksdagen ansett sig böra upptaga frågan, huruvida utbyte af punschstämplar, som blifvit för sitt ändamål obrukbara, må kunna äga rum. I 37 § af gällande förordning angående stämpelafgiften är stadgadt, att, om stämpel genom misskrifning eller på annat sätt blifvit för sitt ändamål obrukbar, densamma må hos försäljningsman utbytas mot annan stämpel. Såsom ofvan berörts, innehåller 6 § af Eders Kungl. Maj:ts förslag en föreskrift, att i fråga om, bland annat, punschstämplars tillhandahållande skall i tillämpliga delar iakttagas hvad som finnes föreskrifvet i stämpelförordningen. Detta torde få anses innebära, att äfven punschstämpel, som blifvit obrukbar, skulle få utbytas på sätt i 37 § stämpelförordningen omförmäles. Då Riksdagen emellertid, på sätt ofvan nämnts, funnit sig böra i 6 och 7 §§ af förordningen intaga uttryckliga bestämmelser i fråga om, jämte annat, punschstämplars tillhandahållande, utan att därvid utbyte af stämplar omförmälts, samt vid sådant förhållande den i 8 § af förordningen intagna hänvisning till stämpelför-

ordningen innefattar allenast uppbörd och redovisning för punschstämplar, har i förordningen frågan om utbyte af obrukbara punschstämplar icke blifvit vidrörd. Riksdagen har också funnit denna fråga vara af synnerligen svårlöst natur. Det lider enligt Riksdagens uppfattning intet tvifvel, att en väsentlig skillnad förefinnes i fråga om säkerheten för missbruk af rätten till utbyte af stämplar, då utbytet gäller vanliga stämplar och då detsamma gäller punschstämplar. Om t. ex. en söndersliten punschstämpel företes med begäran om utbyte, torde det i de flesta fall vara omöjligt att bedöma, huruvida stämpeln användts för sitt ändamål eller icke. Riksdagen har därför icke för närvarande ansett sig kunna medgifva utbyte af punschstämplar. Å andra sidan torde det icke kunna bestridas, att mången gång sådana omständigheter kunna vara för handen, att rätt till utbyte af stämplar, som gått förlorade utan att hafva blifvit använda, borde förefinnas. Då Riksdagen emellertid icke antagit någon bestämmelse i nu omförmälda afseende, har detta berott därpå, att Riksdagen funnit jämväl denna fråga — liksom frågan om restitutionens anordnande — kunna och böra komma under ompröfning vid utarbetande af nytt förslag till förordning. Förluster genom skada å obegagnade stämplar torde för öfrigt kunna i väsentlig mån förebyggas genom att till stämplarna användes något mera hållbart material än papper.

Vidare har Riksdagen ansett det i 7 § af Eders Kungl. Maj:ts förslag förekommande uttrycket »intyg af polismyndighet eller notarius publicus» böra förtydligas; och har Riksdagen därför beslutit, att sagda uttryck skall utbytas mot orden: »intyg i stad af borgmästare, polismästare, notarius publicus eller stadsfiskal och å landet af kronofogde eller länsman».

Såsom ofvan nämnts, har Riksdagen antagit ett tillägg till 3 § af Eders Kungl. Maj:ts förslag af innehåll, att vid försäljning till förtäring på stället kärlet ej må öppnas eller den därå anbringade stämpeln rubbas, förr än kärlet blifvit till köparen öfverlämnadt. Då 8 § af Eders Kungl. Maj:ts förslag, hvilken paragraf motsvaras af 10 § i den af Riksdagen antagna förordning, i 1 mom. innehåller bestämmelse om straff för förbrytelse mot 3 §, skulle, med den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna lydelsen af nämnda 8 § 1 mom., straffet för öfverträdelse af nyssberörda tillägg till 3 § blifva lika strängt som straffet för den svårare förbrytelse, som måste anses ligga i underlåtenhet att behörigen förse kärl, innehållande punsch, med stämpel till stadgadt belopp. Då detta förhållande ansetts olämpligt, har Riksdagen beslutit, att, jämte det 3 § uppdelas i

två moment, af hvilka det första motsvarar paragrafens lydelse enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag och det andra nyssberörda, af Riksdagen antagna tillägg till paragrafen, i 10 § 1 mom. skall intagas straffbestämmelse för öfverträdelse af 3 § 1 mom. och i 10 § 2 mom. straffbestämmelse för öfverträdelse af 3 § 2 mom.

Hvad beträffar rubriken har densamma, med hänsyn till sättet för beskattningens uttagande, synts böra ändras till: »Förordning angående en särskild stämpelafgift för försäljning af punsch.»

Vid behandlingen af förevarande proposition hafva uttalats farhågor för att den ifrågasatta formen för beskattningen skulle vara i kontrollhänseende otillfredsställande och att bestämmelserna i förslaget i vissa fall vore alltför stränga. Dessa betänkligheter hafva visserligen icke i vidare mån vunnit anslutning, än att de föranledt till här ofvan omförmälda ändringar och tillägg; men Riksdagen har likväl, med hänsyn såväl till sagda betänkligheter som därtill, att i vårt land all erfarenhet saknas om huru en stämpelafgift för en konsumtionsartikel kan komma att verka, ansett det lämpligt, att författningen förklaras skola gälla från och med den 1 januari 1904 tills vidare, dock ej längre än till utgången af år 1905, såframt icke annorlunda varder i grundlagsenlig ordning bestämdt. Vid uppgörandet och behandlingen af ett eventuellt nytt författningsförslag skulle då den erfarenhet, som emellertid vunnits, kunna tillgodogöras; och särskildt skulle då en sådan anordning af restitutionen, som Riksdagen här ofvan betecknat såsom lämplig, kunna tagas under ompröfning liksom äfven frågan om rätten till utbyte af stämplar, som blifvit för sitt ändamål obrukbara.

Riksdagen har alltså funnit Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag icke kunna oförändradt bifallas; hvaremot Riksdagen, på grund af detta förslag och med iakttagande af sina omförmälda beslut, antagit en förordning angående en särskild stämpelafgift för försäljning af punsch af den lydelse, bilagan A. till denna skrifvelse utvisar.

Enligt § 1 mom. 2 af gällande brännvinsförsäljningsförordning skall hvad i förordningen finnes stadgadt om försäljning af brännvin gälla äfven

för sprit samt andra bända eller destillerade in- eller utländska spirituösa drycker, äfvensom för drycker, hvilka äro därmed tillagade eller hålla en högre alkoholhalt än 25 procent, således äfven om försäljning af punsch. Med hänsyn härtill har Riksdagen, på förslag af enskild motionär, tillika för sin del beslutit, att §§ 1 och 17 i förordningen angående villkoren för försäljning af brännvin och andra bända eller destillerade spirituösa drycker den 24 maj 1895 skola erhålla följande förändrade lydelse:

§ 1.

1. Oförändradt.
2. d:o
3. Utöfver de i denna förordning meddelade föreskrifter gäller för försäljning af punsch hvad därom är eller varder särskildt stadgadt.

§ 17.

1. Oförändradt.
2. dito
3. dito
4. dito
5. Om stämpelafgift för försäljning af punsch är särskildt stadgadt.

Stockholm den 15 maj 1903.

Med undersåtlig vördnad.

Bilaga A.

Förordning

angående en särskild stämpelafgift för försäljning af punsch.

---

1 §.

För punsch, som säljes till förtäring på stället, så ock för punsch, som eljest inom riket säljes till annan än den, som innehar rättighet till minuthandel med eller utskänkning af brännvin, skall, i den ordning nedan sägs, erläggas en särskild afgift, beräknad efter sextio öre för hvarje liter.

För punsch, som ur riket utföres, erlägges icke stämpelafgift.

2 §.

Punsch, som i 1 § afses, må icke säljas annat än i slutet kärl; och må vid försäljning icke användas andra kärl än

dels *buteljer* om en sjättedels, en tredjedels, två tredjedels eller en liters rymd,

dels *krus* eller s. k. *damejeanner* om tre, fem eller tio liters rymd och

dels *ankare* och *fat* om tio, tjugu, fyrtio eller femtio liters rymd.

Vid bestämmande af kärlens rymd må afseende ej fästas därvid, att rymden öfver- eller understiger måttet

för *butelj* om en sjättedels eller en tredjedels liter med intill två centiliter,

för *butelj* om två tredjedels eller en liter med intill fem centiliter,

för *krus* eller *damejeanner* med intill tio centiliter och
för *ankare* eller *fat* med bråkdel af en liter.

3 §.

1 mom. Hvarje kärl, innehållande punsch, för hvilken enligt 1 § afgift bör erläggas, skall, då varan utlämnas, vara försedt med beläggningsstämpel (punschstämpel) å det belopp, som efter kärlets rymd svarar mot den i nämnda § angifna afgift.

2 mom. Vid försäljning till förtäring på stället må kärlet ej öppnas eller den därå anbringade stämpel rubbas, förr än kärlet blifvit till köparen öfverlämnadt.

4 §.

Punschstämplar skola vara att tillgå af följande slag, nämligen

a) för buteljer, krus och damejeanner afsedda enkla stämplar à 10, 20, 40 och 60 öre samt 1,80, 3 och 6 kronor,

b) för ankare och fat afsedda dubbelstämplar à 6, 12, 24 och 30 kronor; skolande de bägge delar, hvaraf hvarje dubbelstämpel består, hafva sins emellan olika bredd och vara märkta med ett och samma ordningsnummer.

5 §.

1 mom. Punschstämpel skall fästas å kärlet med hela den limmade sidan.

På butelj, krus och damejeanne skall stämpel så anbringas, att den å stämpelns midt befintliga valörbeteckningen kommer midt öfver korken, och flikarna nedvikas efter kärlets hals.

På ankare och fat skall den bredare stämpeldelen anbringas öfver sprundet, den smalare öfver tapphålet, och detta så, att den bredare stämpeldelens valörbeteckning kommer midt öfver sprundet och den smalares midt öfver tapphålet, samt att flikarna å bägge stämpeldelarna sträckas rätt ut åt sidorna. Stämpeldelar med olika ordningsnummer få icke fästas på ett och samma kärl.

2 mom. Om kärl, som enligt denna förordning skall vara belagdt med punschstämpel, förses med kapsyl, plåt eller annan skyddsanordning öfver stämpeln, skall i det sålunda anbringade skyddsämnet finnas ett cirkelrundt hål, så stort och afpassadt, att inom dess omkrets stämpelns

valörbeteckning kan framträda, och må skyddsanordningen ej sträcka sig så långt öfver stämpelns öfriga delar, att å de enkla stämplarna de å flikarna befintliga vapen eller å dubbelstämplarna ordningsnumren skylas.

3 mom. Ansvarigheten för iakttagande af föreskrifterna i denna § åligger den, som försäljer punsch under sådana omständigheter, att kärlet, hvari punschen inneslutes, skall vara åsatt stämpel.

6 §.

Statskontoret skall i Stockholm genom därtill antagna försäljningsmän och i länen genom Konungens befallningshafvande låta tillhandahålla punschstämplar; åliggande Konungens befallningshafvande att för stämplarnas tillhandahållande förordna försäljningsmän för hvarje stad äfvensom, till erforderligt antal, för landet.

Den myndighet, som försäljningsman förordnat, äger, när så skäligt pröfvas, honom entlediga. Däröfver må klagan ej föras.

7 §.

Försäljningsman vare skyldig att för sin uppbörd ställa behörigen godkänd borgen eller ock nedsätta obligationer i enlighet med därom gällande föreskrifter; ägande försäljningsman att efter rekvisition hos den myndighet, som honom förordnat, få stämplar sig tillställda inom det belopp, för hvilket säkerhet sålunda blifvit ställd.

För stad förordnad försäljningsman åligger att hafva den till försäljningen afsedda lägenhet för allmänheten tillgänglig hvarje söckendag å tid, som bestämmes af den myndighet, som försäljningsmannen förordnat.

8 §.

Beträffande uppbörd och redovisning för punschstämplar skall i tillämpliga delar iakttagas hvad som finnes föreskrifvet i förordningen angående stämpelafgiften, dock att försäljningsman i redovisning för punschstämplar icke äger att såsom ersättning för besvär och kostnader räkna sig till godo mer än en procent af det belopp, för hvilket punschstämplar under året försålts.

9 §.

Har, sedan punschstämpel anbragts å kärl på sätt i 5 § sägs, kärlet blifvit förstördt eller skadadt, så att varan gått förlorad eller undergått sådan förändring, att den icke kan till försäljning användas, eller har af annan orsak varan förstörts eller förändrats såsom nu är sagdt, då må, därest med intyg, i stad af borgmästare, polismästare, notarius publicus eller stadsfiskal och å landet af kronofogde eller länsman, styrkes, ej mindre att nu nämndt förhållande inträffat, än ock att betryggande åtgärd vidtagits till förhindrande af stämpelns vidare användning för sitt ändamål, statskontoret eller i landsorten Konungens befallningshafvande på ansökning medgifva restitution af stämpelafgiften.

10 §.

1 mom. Förbrytelse mot 3 § 1 mom. straffes med böter från och med 100 kronor till och med 500 kronor eller, där särskildt förmildrande omständigheter föreligga, med böter från och med 10 kronor till och med 100 kronor; och vare den skyldige tillika pliktig erlägga afgift enligt 1 § för den försålda punschen.

2 mom. Öfverträdelse af bestämmelserna i 2 §, i 3 § 2 mom. eller i 5 § 1 och 2 mom. straffes med böter från och med 5 kronor till och med 100 kronor; dock att, därest genom öfverträdelsen afgift enligt 1 § undandragits statsverket, öfverträdelsen varde ansedd efter hvad i 1 mom. är stadgadt.

3 mom. Husbonde ansvarar för förbrytelse, som med hans vetskap mot denna förordning begås af hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, likasom vore förbrytelsen af husbonden själf gjord.

4 mom. Af böter, som enligt denna förordning ådömas, tillfaller hälften åklagaren och hälften kronan. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel.

5 mom. Vid bristande tillgång förvandlas böterna enligt allmän strafflag.

Denna förordning skall gälla från och med den 1 januari 1904 tills vidare, dock ej längre än till utgången af år 1905, så framt icke annorlunda varder i grundlagsenlig ordning bestämdt.

Centraltryckeriet, Stockholm, 1903.